

STANOWISKO STRONY SPOŁECZNEJ

W PROCESIE WYZNACZANIA
AGLOMERACYJNYCH LASÓW
WAŻNYCH SPOŁECZNIE WOKÓŁ
KONURBACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

DLACZEGO SIĘ SPOTYKAMY?

- Lasy społeczne są wynikiem oddolnego ruchu społecznego
- Ludzie kochają lasy
- W ostatnich latach wzrosła świadomość ekologiczna
- Ludzie są świadomi pozytywnego wpływu lasów na łagodzenie skutków zmian klimatycznych

CO TO ZNACZY LASY SPOŁECZNE WOKÓŁ KATOWIC...

1. Aglomeracja warszawska (Warszawa): około 3,1 miliona
  2. Aglomeracja łódzka (Łódź): około 1,0 miliona
  3. Aglomeracja poznańska (Poznań): około 900 tysięcy
  4. Aglomeracja wrocławska (Wrocław): około 1,0 miliona
  5. Aglomeracja śląska (Katowice): około 2,3 miliona
  6. Aglomeracja krakowska (Kraków): około 1,4 miliona
  7. Aglomeracja trójmiejska (Gdańsk, Gdynia, Sopot): około 1,1 miliona
  8. Aglomeracja szczecińska (Szczecin): około 700 tysięcy
  9. Aglomeracja bydgosko-toruńska (Bydgoszcz i Toruń): około 650 tysięcy
  10. Aglomeracja kielecka (Kielce): około 400 tysięcy
- Łączna liczba mieszkańców tych aglomeracji wynosi około 12,55 miliona.

- Wolą Ministra było objęcie programem aglomeracji 13 mln Polaków.
- Programem miała zostać objęta aglomeracja śląska (konurbacja górnośląska)
- Gdyby konurbacja górnośląska nie była objęta programem, a tylko Katowice, liczba Polaków byłaby mniejsza o min 2 mln.
- To, że wolą Ministra było objęcie ochroną lasów aglomeracji wynika z wytycznych i rekomendacji ONoL

KTO ZARZĄDZA?

Odpowiedzialność za lasy nie zmieni się

- Lasy pozostaną pod zarządem Lasów Państwowych.
- Lasy społeczne nie staną się nagle lasami komunalnymi.
- Funkcja gospodarcza ma zostać zmodyfikowana, a lasy mają spełniać funkcję ochronną wokół miast.

Konsekwentne stosowanie zasad partycypacji społecznych umożliwi efektywne zarządzanie lasami aglomeracyjnymi, oraz zapewni, że działania podejmowane na rzecz ochrony tych obszarów będą zgodne z oczekiwaniami i potrzebami społeczności.

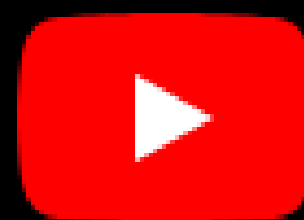

Wstęp do debaty nad wyznaczaniem lasów społecznych

Share

FILM

[https://www.youtube.com/watch?
v=j_3t4xHvDxc](https://www.youtube.com/watch?v=j_3t4xHvDxc)

Watch on YouTube

CZYM JEST DLA NAS LAS

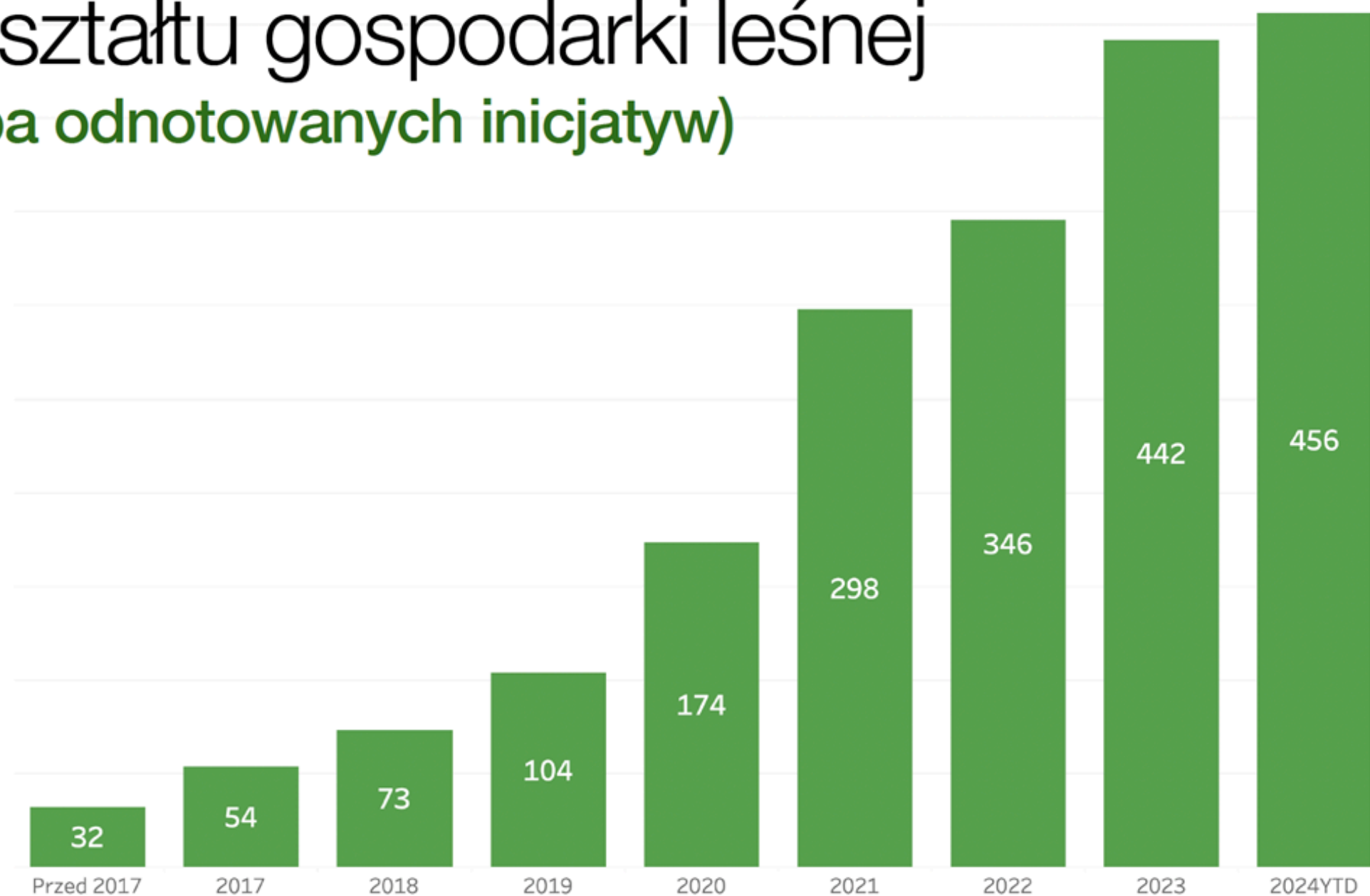
- miejsce rekreacji, wypoczynku i edukacji
- poprawia jakość powietrza i zwiększa jego wilgotność
- chroni tereny miejskie przed silnymi wiatrami
- zapewnia ochronę zasobów wodnych
- ostoja bioróżnorodności
- pełnią funkcje korytarzy ekologicznych.

Dla wielu z nas mają także wymiar kulturowy, tożsamościowy, historyczny i estetyczny.

Szybki wzrost aktywnego sprzeciwu wobec kształtu gospodarki leśnej (łączna liczba odnotowanych inicjatyw)

ŹRÓDŁA SPOŁECZNEGO SPRZECIWU

- Nadmierna eksploatacja lasów podmiejskich i górskich
- Wykorzystywanie ciężkiego sprzętu
- Stosowanie cięć i rębni gniazdowych oraz zupełnych
- Dewastowanie krajobrazu leśnego
- Rębnie wielkopowierzchniowe
- Rębnie przy szlakach turystycznych
- Rębnie w okresie lęgowym ptaków

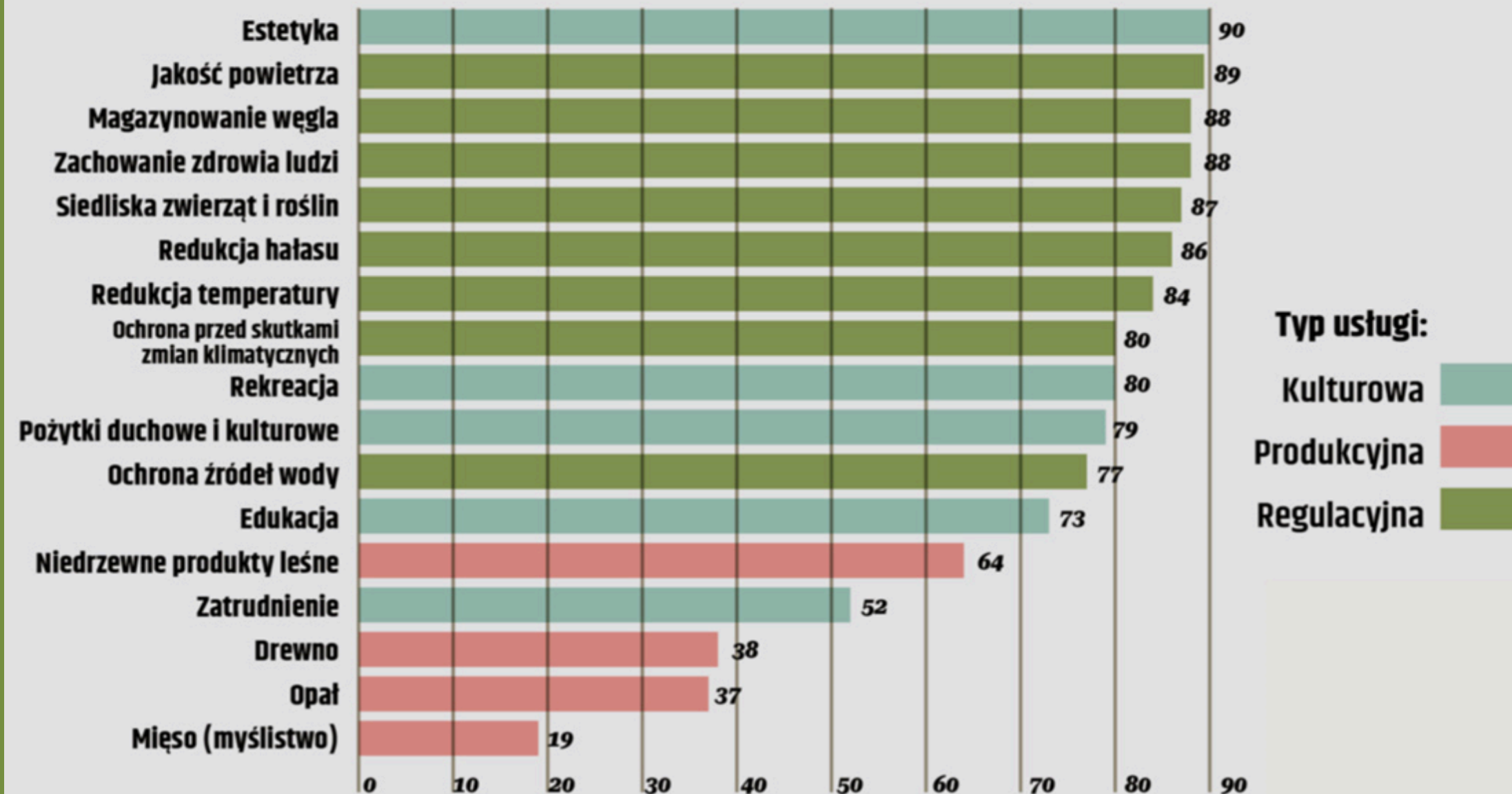

Oczekiwaniem społecznym w Polsce jest ochrona **regulacyjnych** i **kulturowych** lasu

LASY
i OBYWATELE

Jak ważne są dla ciebie wymienione korzyści z lasu?

0 = zupełnie nieważne / 100 = najważniejsze / Polska n = 300

Źródło: Winkel et al, Governing Europe's forests for multiple ecosystem services: Opportunities, challenges, and policy options, Forest Policy and Economics, Volume 145, 2022 (subset danych dla Polski)

LEŚNY PAS OCHRONNY GOP

Możliwe jest wykorzystanie koncepcji Leśnego Pasa
Ochronnego GOP dla stworzenia zielonego pierścienia
Aglomeracji Górnośląskiej zgodnie z ustaleniami Koncepcji
Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 z 2011 roku

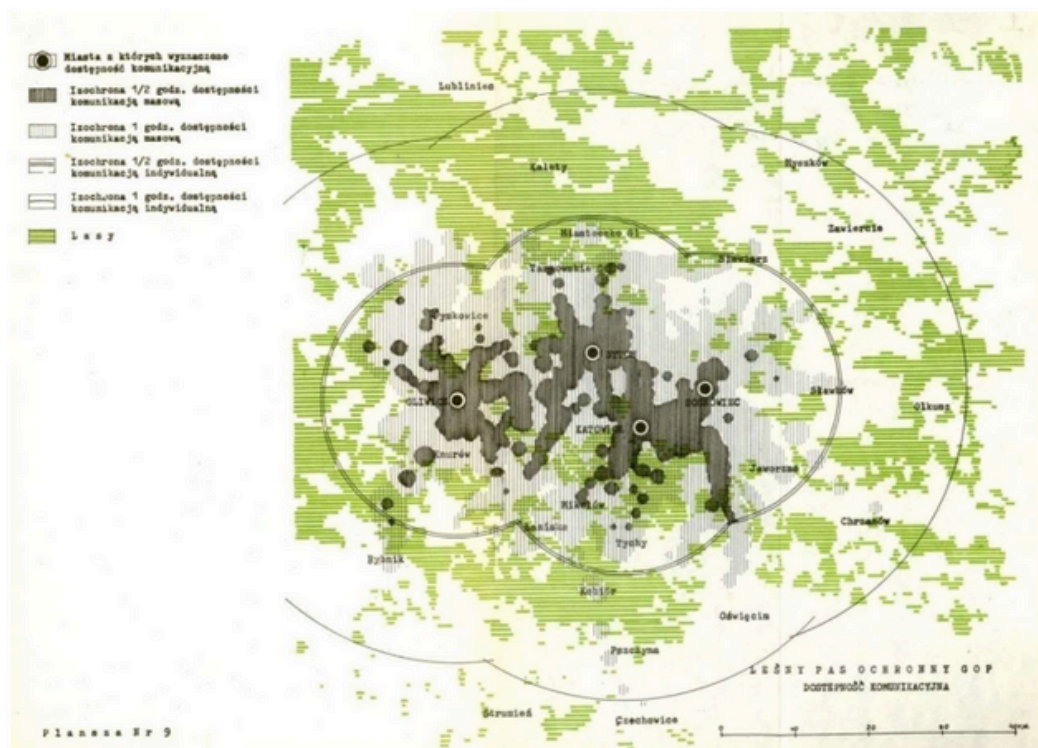

1970

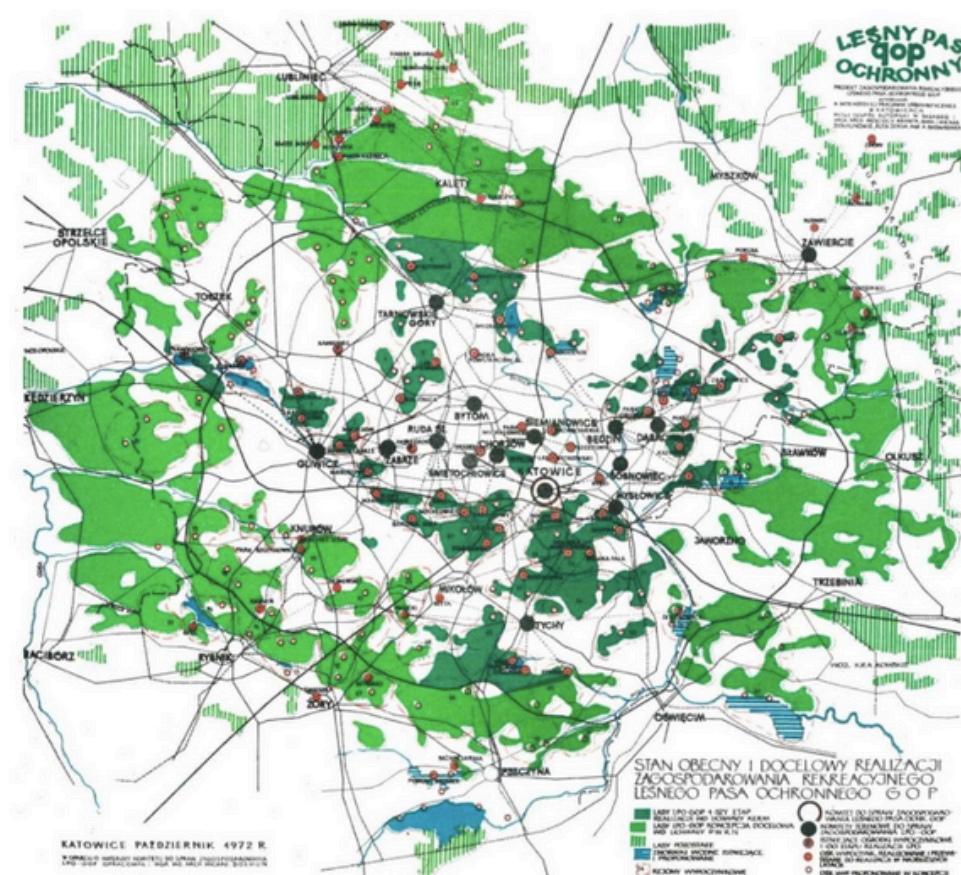
1972

LEŚNY PAS OCHRONNY GOP MAPY / HISTORIA

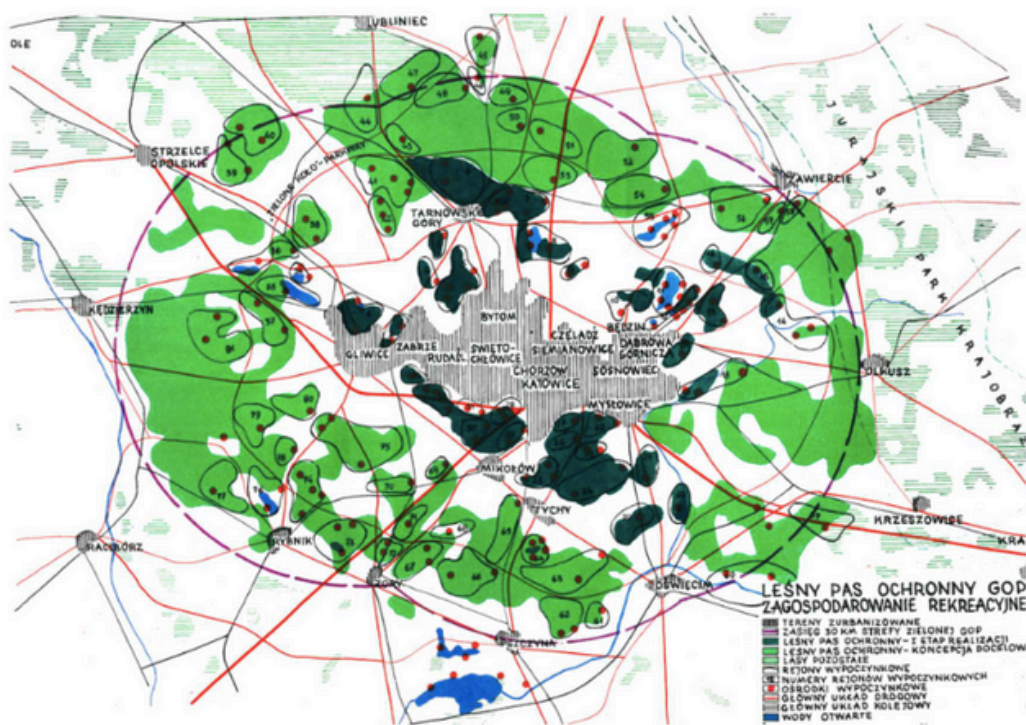
1977

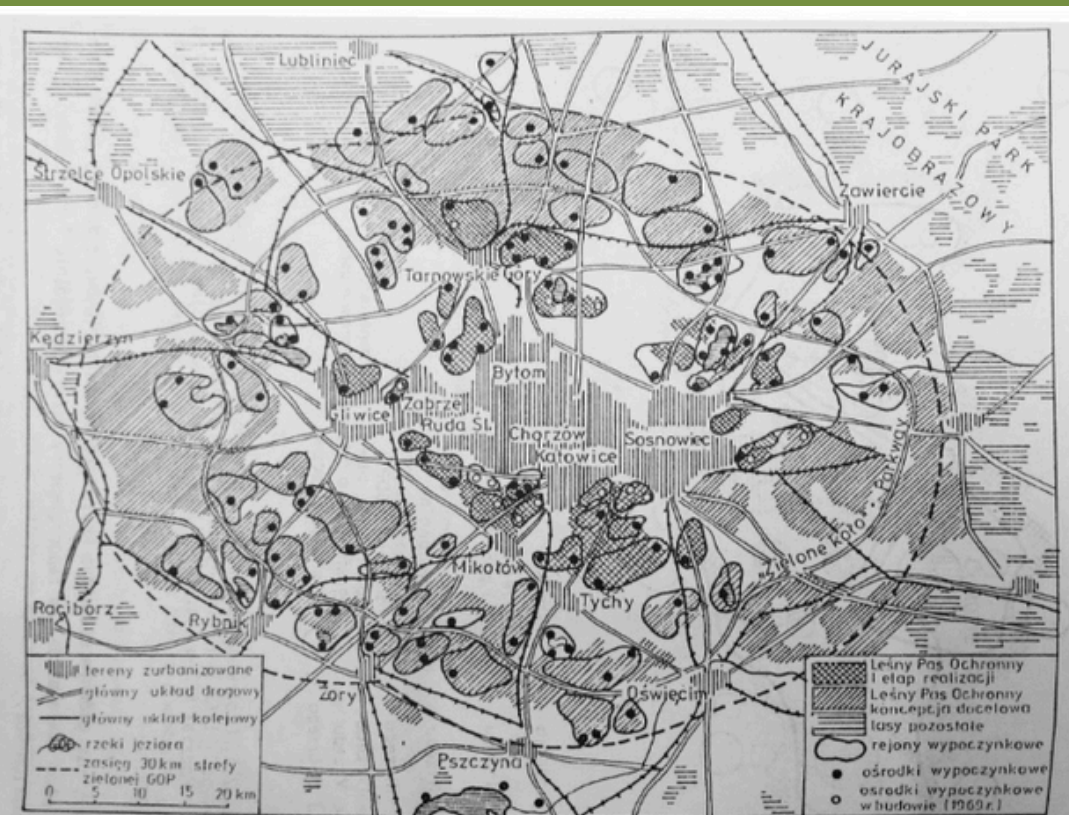
Rysunek 39 Izochrony czasu dojazdu z ośrodków miejskich do ośrodków rekreacyjnych. Źródło: Towarzystwo Urbanistów Polskich; Zagospodarowanie rekreacyjne Leśnego Pasa Ochronnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego; Materiały z konferencji zorganizowanej przez oddział TUP w Katowicach w dniach 25-26.VI.1970. Materiały TUP, Zeszyt nr 32, część I

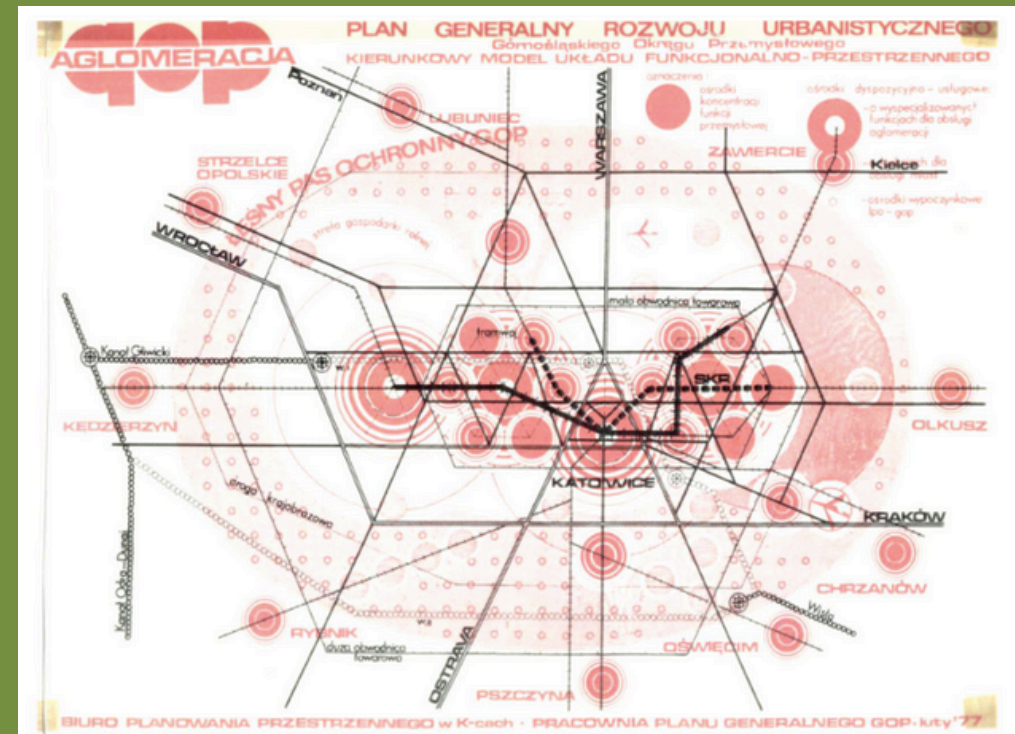
Rys. 2.5. Leśny Pas Ochronny GOP-u (wg W. Armaty, 1972)

Rysunek 38 Idea Leśnego Pasa Ochronnego GOP. Kolor ciemnozielony - pierścień wewnętrzny. Kolor jasnozielony - pierścień zewnętrzny. Wiczyński A., Armata W.; Wytyczne do zagospodarowania rekreacyjnego Leśnego Pasa ochronnego GOP; Katowice; 1970

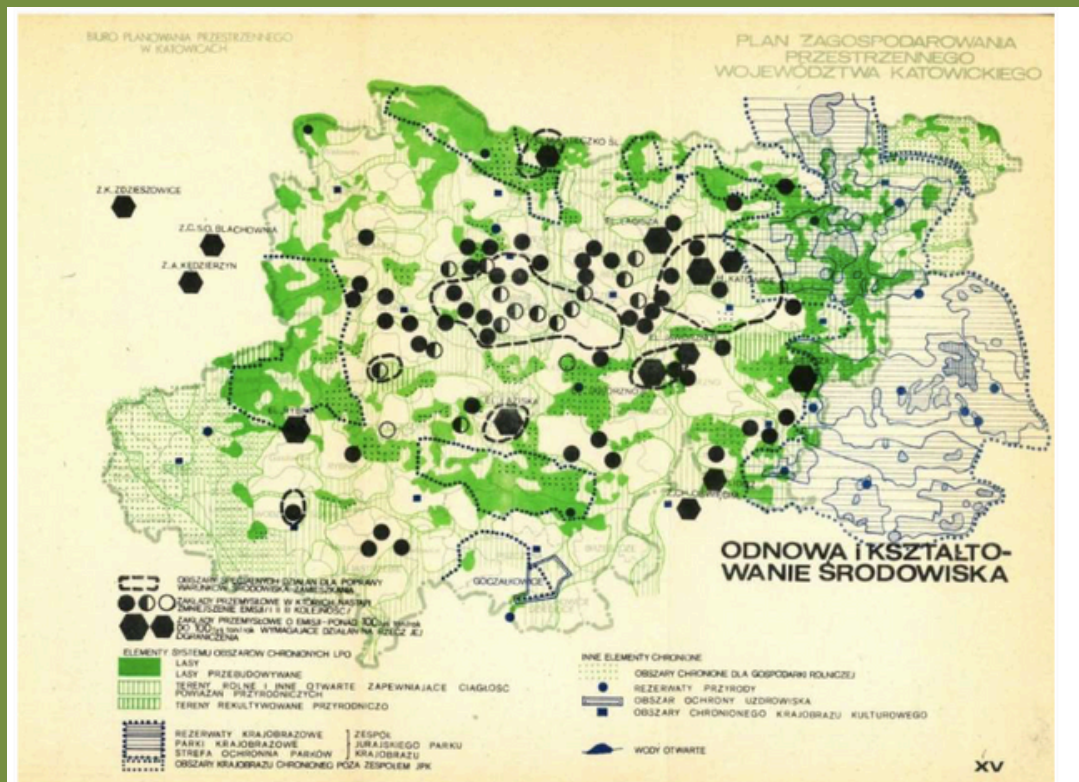
Rys. 2.5. Leśny Pas Ochronny GOP-u (wg W. Armaty, 1972)

Rysunek 29 Układ trójosiowy w Aglomeracji Górnośląskiej: Gliwice-Katowice – Sosnowiec z wyraźnie zaznaczonym obszarem Leśnego Pasa Ochronnego GOP. Źródło: Plan Generalny Rozwoju Urbanistycznego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego 1977 (tzw. Plan Dothuna)

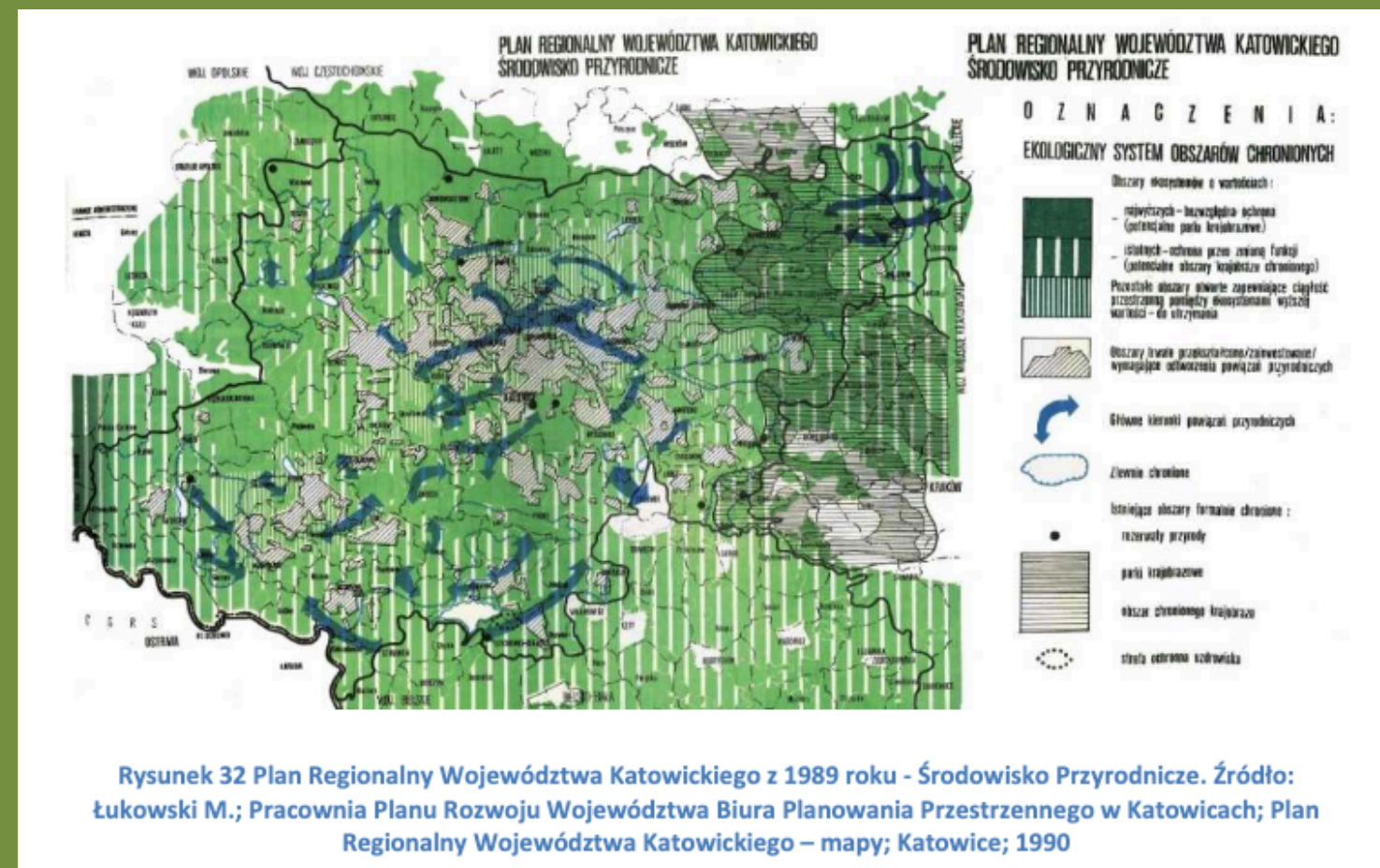

1980

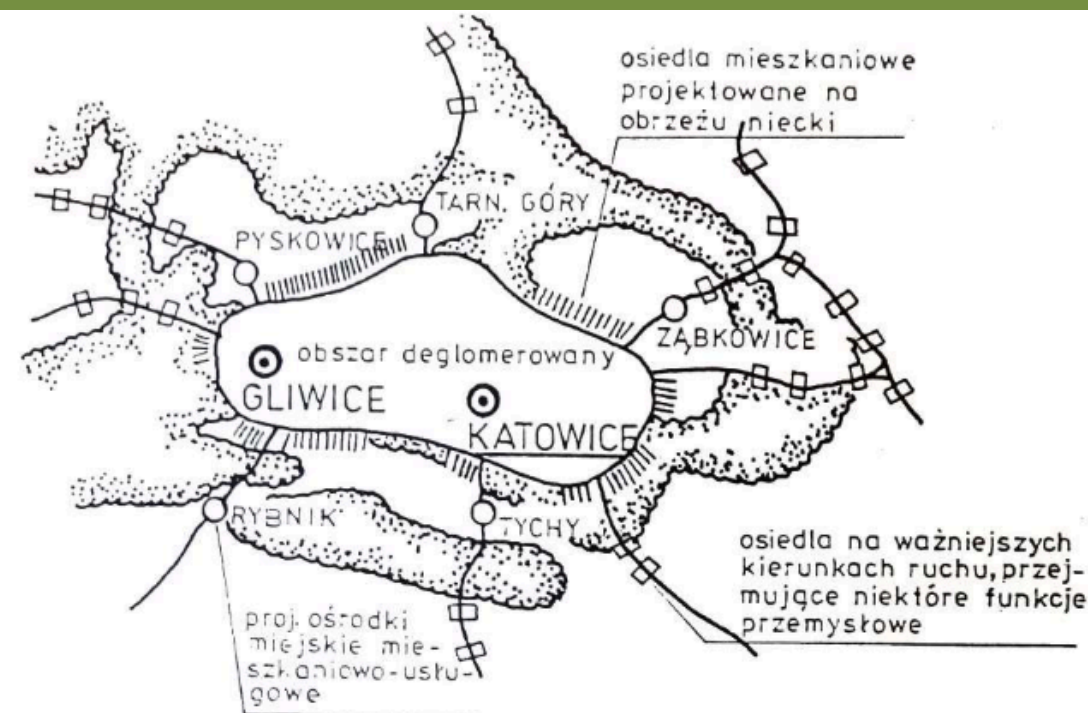

Rysunek 30 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Katowickiego z 1980 roku. Plansza dotycząca odnowy i kształtowania środowiska. Źródło: Jędraszko A.; Plany struktury: zastosowanie do planowania przestrzennego województw; Instytut Urbanistyki i Planowania Przestrzennego Politechniki Warszawskiej; Państwowe Wydawnictwo Naukowe; Warszawa; 1981

1989

Rysunek 32 Plan Regionalny Województwa Katowickiego z 1989 roku - Środowisko Przyrodnicze. Źródło: Łukowski M.; Pracownia Planu Rozwoju Województwa Biura Planowania Przestrzennego w Katowicach; Plan Regionalny Województwa Katowickiego – mapy; Katowice; 1990

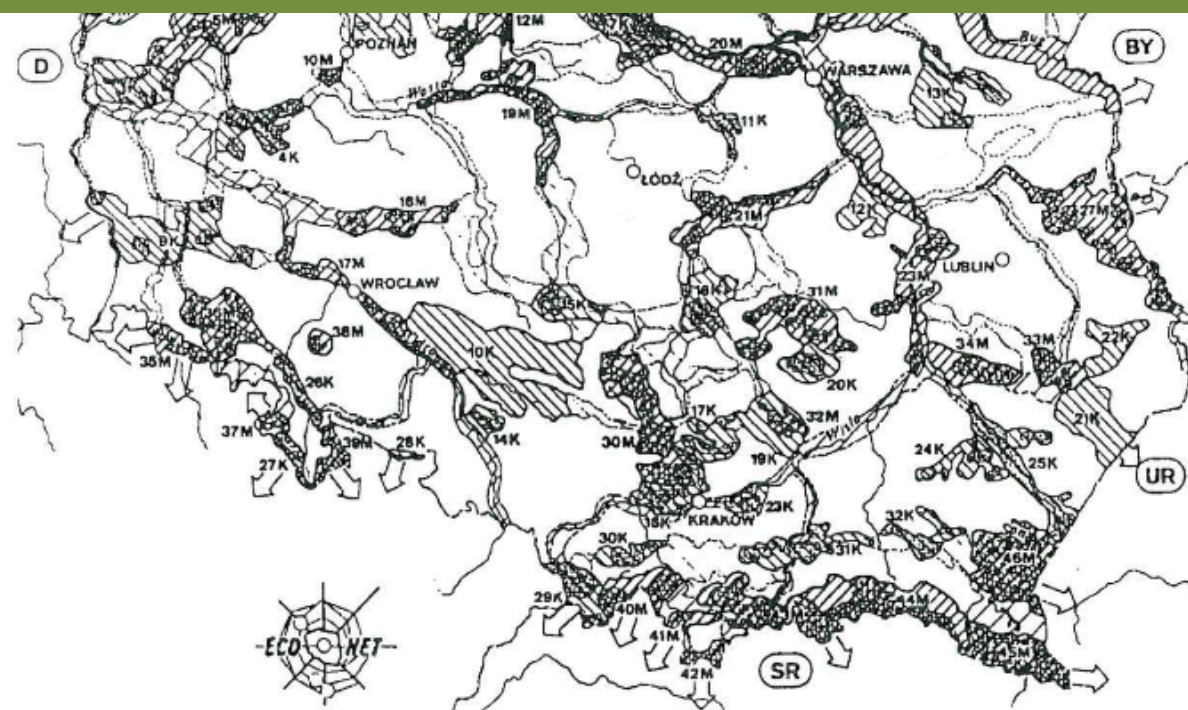
Rysunek 26 Projektowane pasy zieleni pomiędzy wewnętrznymi (deglomerowanymi), a zewnętrznymi (dogęszczanymi) obszarami GOP. Źródło: Tomaszek S.; Przestrzenne uwarunkowania ochrony i kształtowania środowiska aglomeracji górnośląskiej; Komisja Urbanistyki i Architektury, PAN Oddział w Katowicach; Katowice;

Rysunek 31 Koncepcja ESOch tworząca ruszt ekologiczny na bazie Leśnego Pasa Ochronnego GOP oraz Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych. Źródło: Tomaszek, S.; Przestrzenne uwarunkowania ochrony i kształtowania środowiska aglomeracji górnośląskiej; Komisja Urbanistyki i Architektury, PAN Oddział w Katowicach; Katowice; 1989

1996

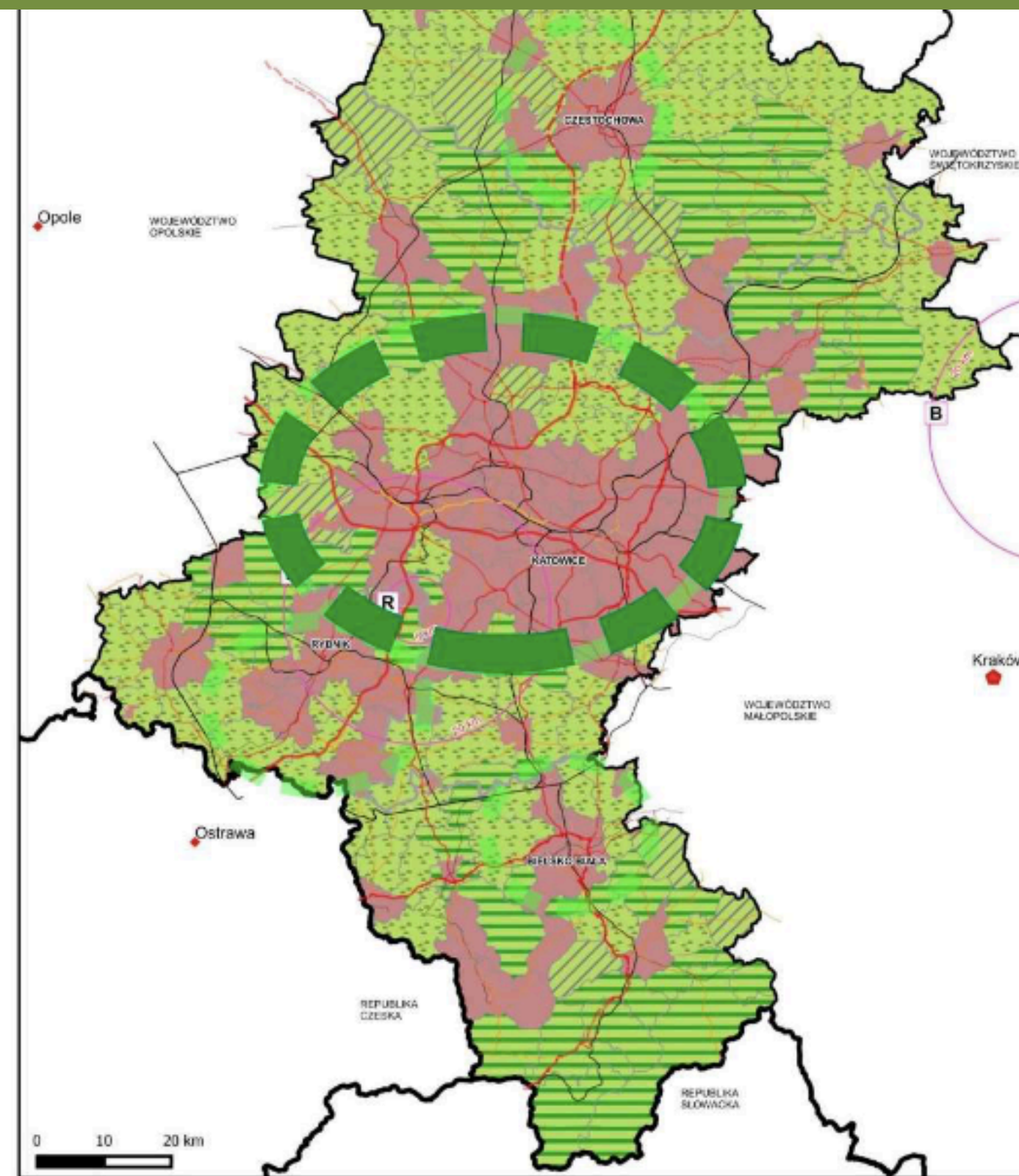
KRAJOWA SIEĆ EKOLOGICZNA

	Korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym
	Korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym
	Obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym
	Obszary węzłowe o znaczeniu krajowym
	Biocentra i strefy buforowe
	Biocentra i strefy buforowe
	Kierunki powiązań ekologicznych
	Rzeki i jeziora
	Granice państwa
	Symbole państw

Rysunek 33 Plan Krajowej Sieci Ekologicznej EKONET z 1996 roku. Źródło: Urząd Wojewódzki w Katowicach, Wydział Architektury i Krajobrazu; *Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Górny Śląsk w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju*; Katowice, 1996

Lata współczesne

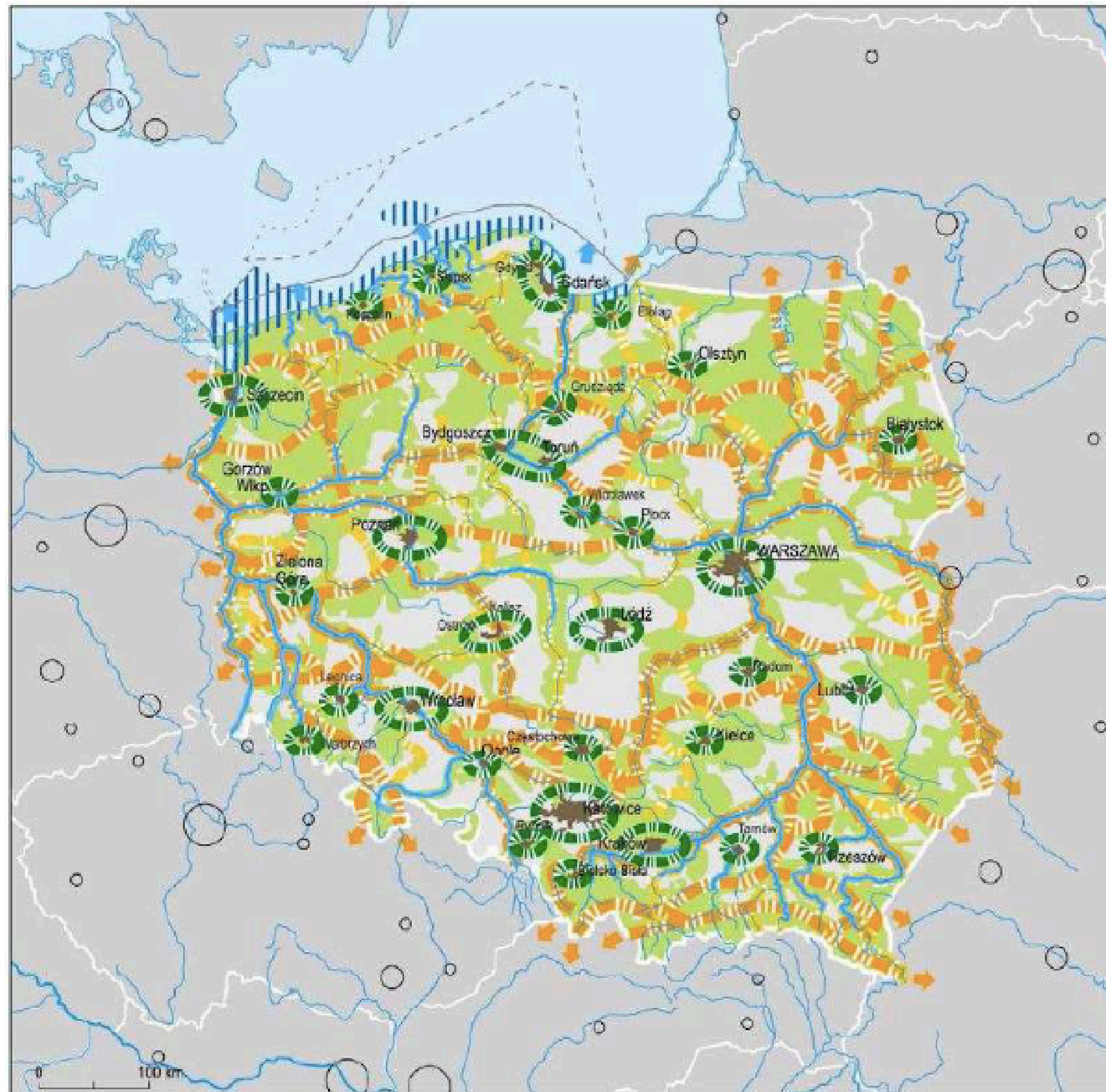
2020

Rysunek 35 Systemy zielonych pierścieni obszarów metropolitalnych Województwa Śląskiego na planie zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+. Opracowanie własne na podstawie: Plan

2030

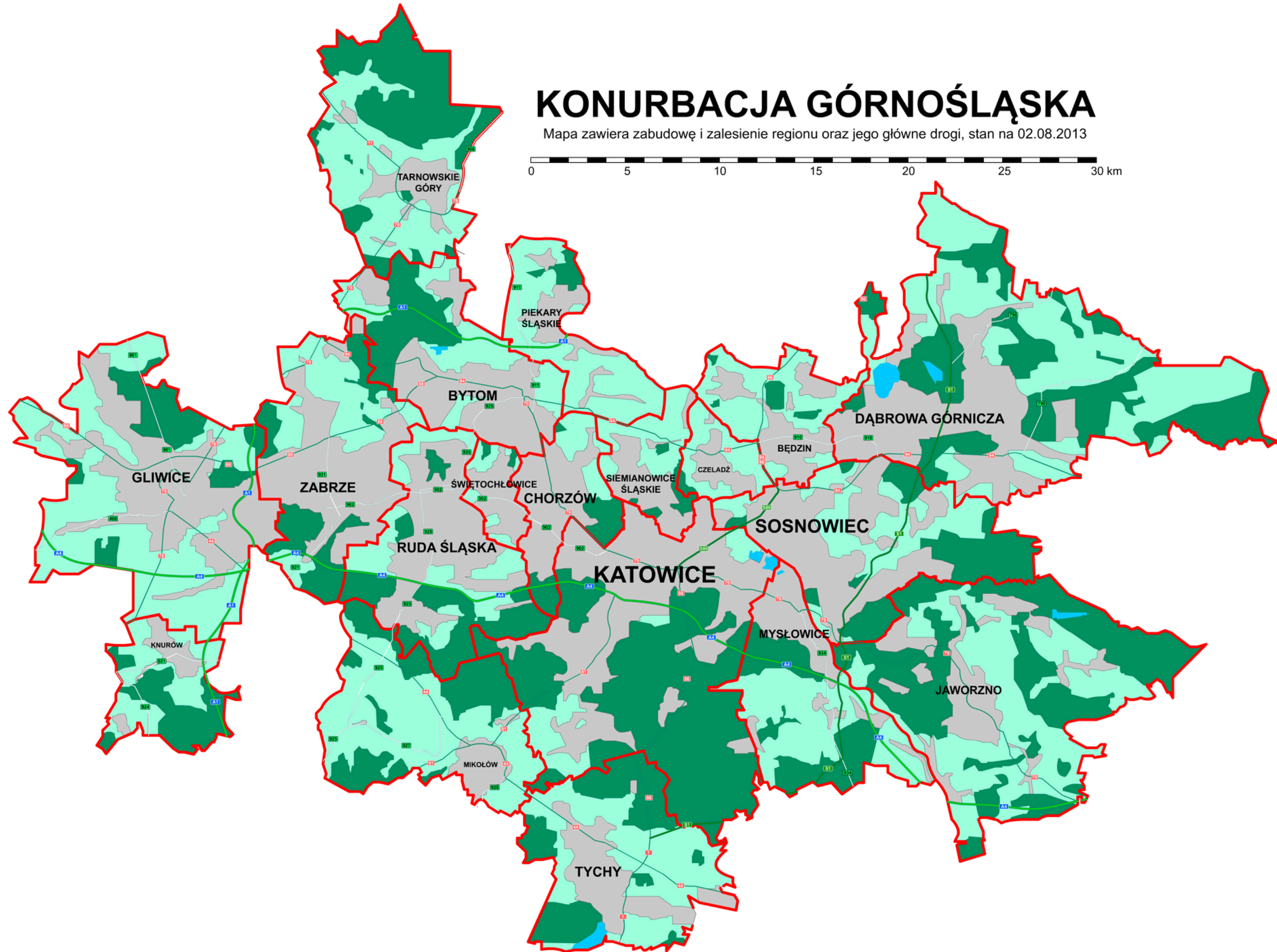

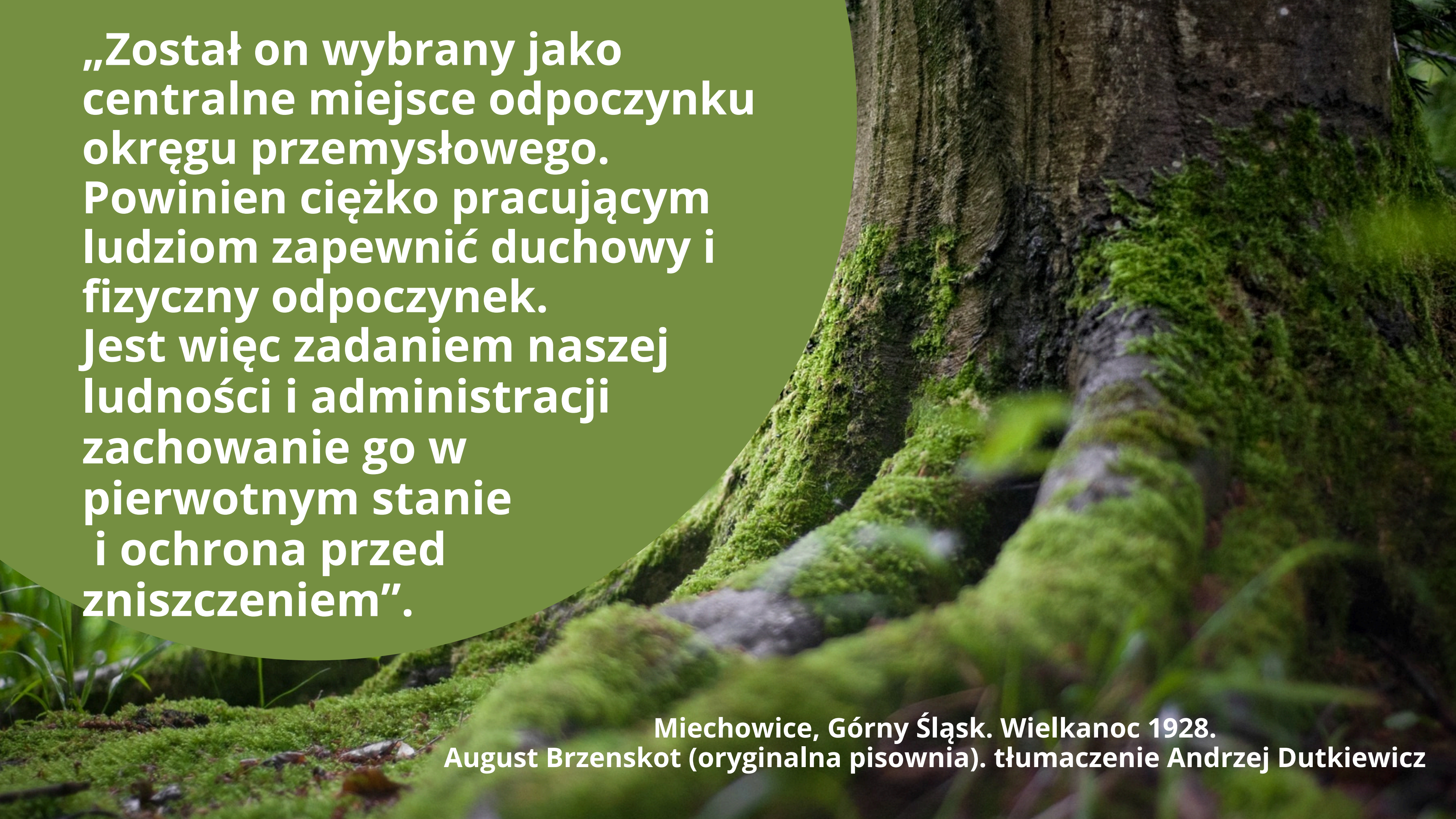
KONURBACJA GÓRNOŚLĄSKA

Mapa zawiera zabudowę i zalesienie regionu oraz jego główne drogi, stan na 02.08.2013

0 5 10 15 20 25 30 km

„Został on wybrany jako
centralne miejsce odpoczynku
okręgu przemysłowego.
Powinien ciężko pracującym
ludziom zapewnić duchowy i
fizyczny odpoczynek.
Jest więc zadaniem naszej
ludności i administracji
zachowanie go w
pierwotnym stanie
i ochrona przed
zniszczeniem”.

Miechowice, Górny Śląsk. Wielkanoc 1928.
August Brzenskot (oryginalna pisownia). tłumaczenie Andrzej Dutkiewicz

A detailed map of southern Poland, showing the historical boundaries of the LPO GOP (Lęśny Pas Ochronny GOP) highlighted by a thick blue line. The map includes major cities like Katowice, Bytom, and Gliwice, as well as numerous smaller towns and villages. The terrain is depicted with green for forests and light green for agricultural land, with a network of roads and rivers visible.

LEŚNY PAS OCHRONNY GOP

W granice historyczne LPO GOP wchodzi
w całości nadleśnictwa:

- Brynek,
- Katowice,
- Kobiór,
- Koszęcin,
- Rudziniec,
- Siewierz,
- Świerklaniec,
-

oraz częściowo nadleśnictwa:

- Chrzanów,
- Herby,
- Lubliniec,
- Olkusz,
- Rybnik,
- Zawadzkie

USŁUGI ŚWIADCZONE PRZEZ LASY

EKOSYSTEMOWE

zaopatrywanie w
pożywienie,
produkty leśne
i wodę

REGULACYJNE

regulacja w
przypadku powodzi,
suszy, degradacji
terenu, jakości
powietrza, klimatu i
chorób

WSPIERAJĄCE

tworzenie gleby i
obieg
składników
odżywczych

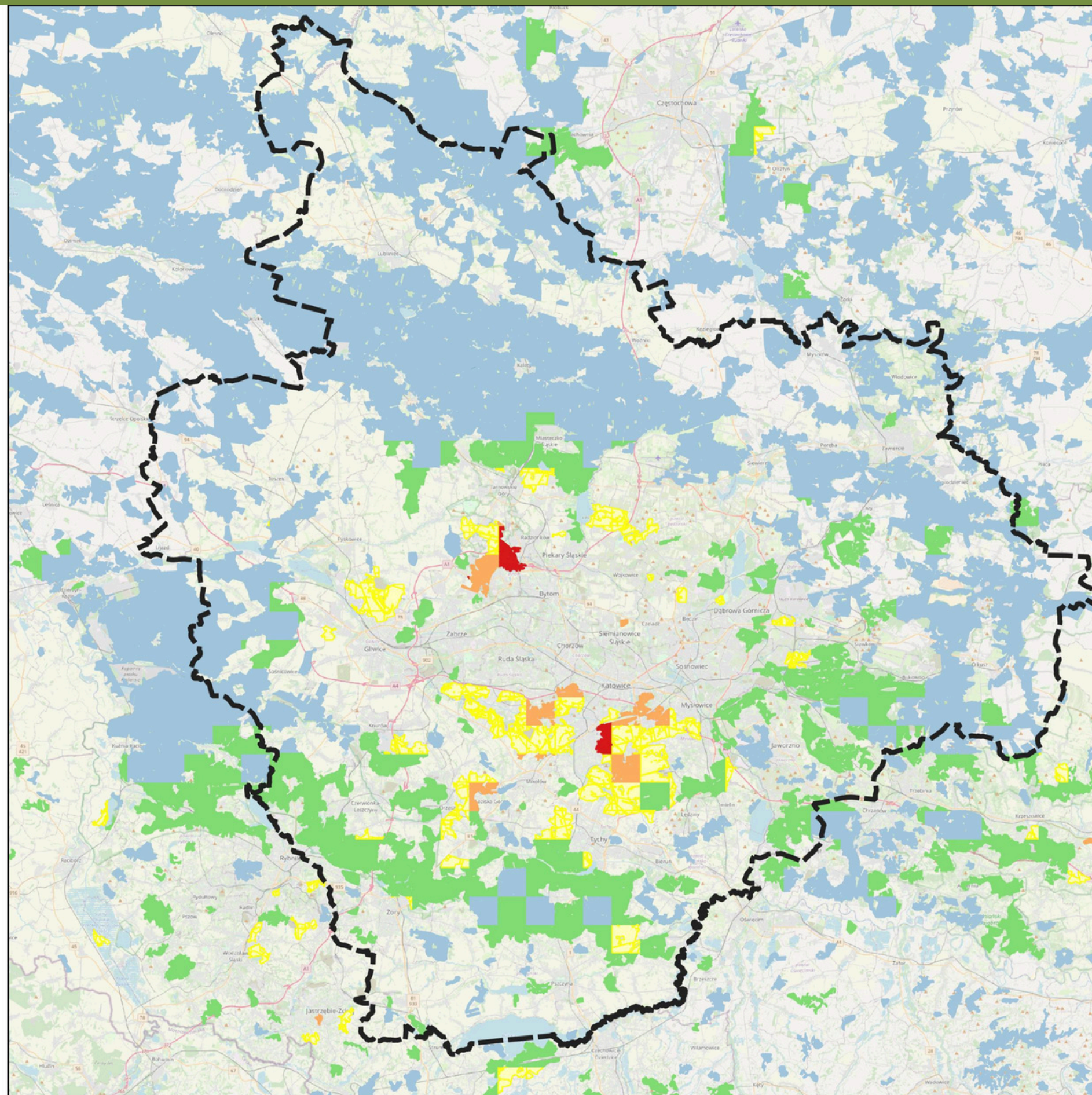
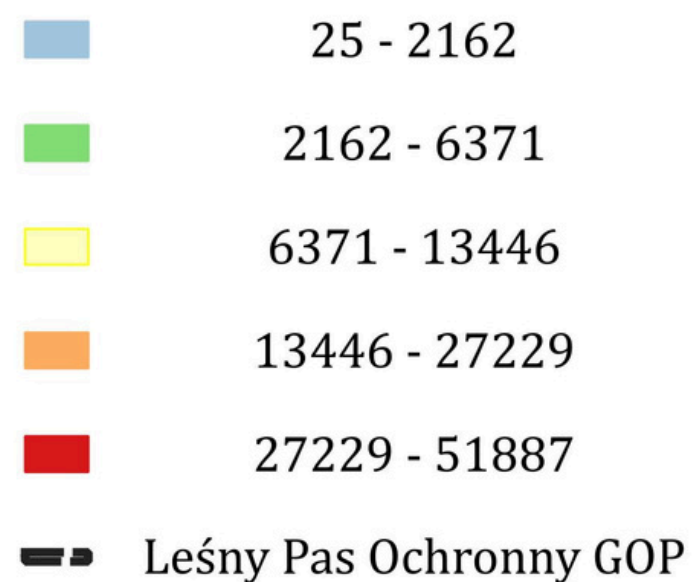
KULTUROWE

rekreacyjne,
duchowe, religijne,
tożsamość
historyczna i inne
korzyści
niematerialne

Strumień korzyści
rekreacyjnych
(nadwyżka konsumenta)
w zł/ha/rok

Wskaźnik v_m_h_c_s

* Źródło: Optymalne społecznie zarządzanie lasami – podejście ekosystemowe
Dr hab. Marek Giergiczny (prof. UW)

A group of hikers is walking away from the camera on a narrow dirt path through a dense, sun-dappled forest. The hiker in the foreground is wearing a blue long-sleeved shirt, patterned shorts, and a dark blue drawstring bag with white text that reads "Meio petto do Paranaíba Portinho Ubatuba". Other hikers are visible further ahead, some with backpacks. The forest is lush with green foliage and trees, with sunlight filtering through the canopy.

**Lasy wokół Katowic służą
prawie 3 mln mieszkańców
aglomeracji katowickiej**

**Liczba osób dbających o
swoją kondycję w
kontakcie z przyrodą
będzie ROSŁA!**

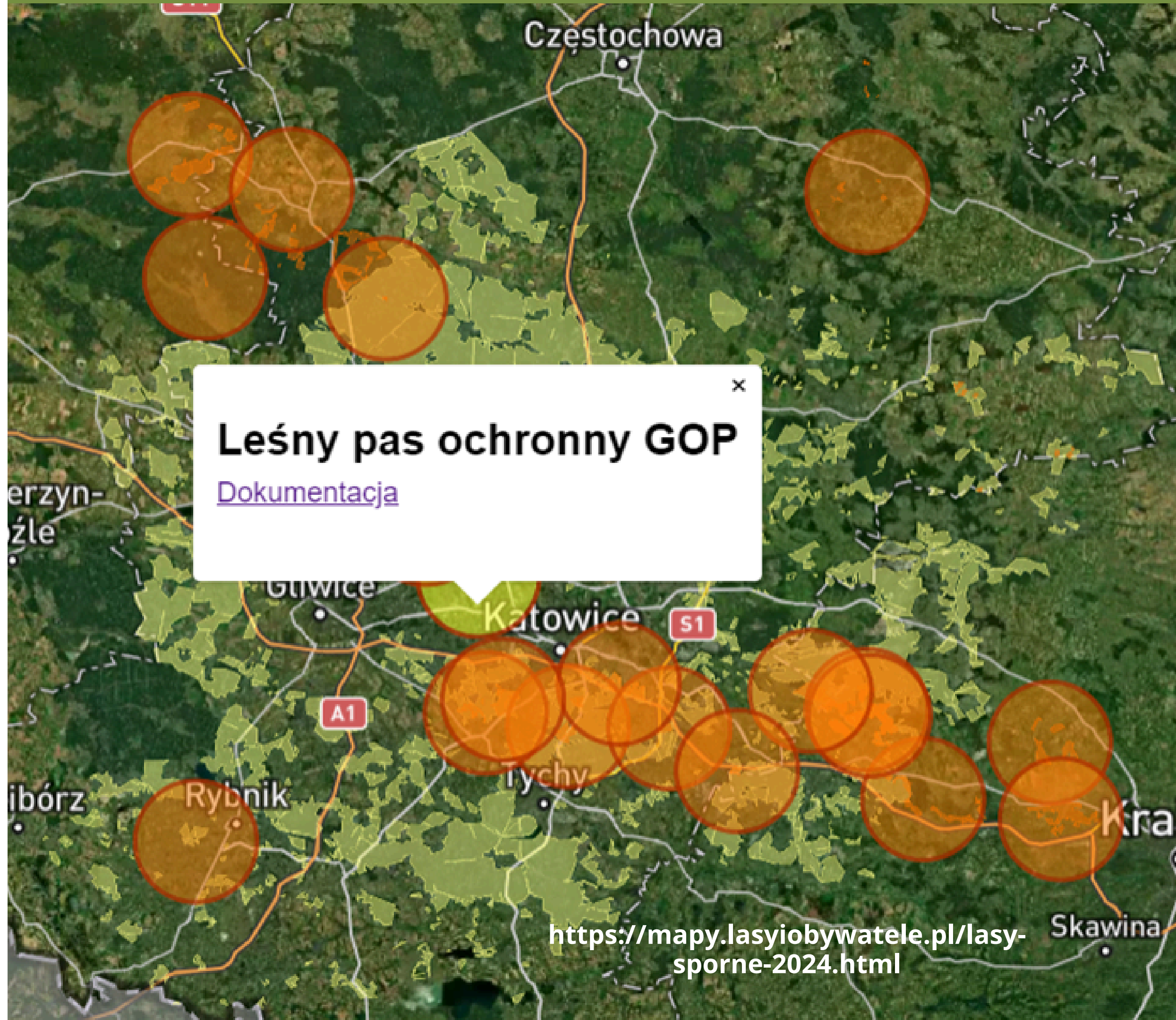
Lasy Sporne

Wersja 2.0

zawiera informacje o najbardziej nagłośnionych sporach

Mapa obrazuje obszary lasów o które toczą się konflikty ze społecznościami próbującymi chronić pozaprodukcyjne wartości lasu. Znajdują się na niej lasy, które pełnią ważne funkcje **regulacyjne** (m.in. oczyszczanie powietrza, oczyszczanie wody, ochrona zasobów wodnych, regulacja mikroklimatu, łagodzenie skutków powodzi) i **kulturowe** (m.in. rekreacja, estetyka, duchowość, edukacja) oraz stanowią **ostoje bioróżnorodności**.

Każdy z przedstawionych sporów jest udokumentowany dowodami, takimi jak petycje, protesty, artykuły prasowe, uchwały samorządów. Ta wersja mapy **nie obrazuje wszystkich sporów** toczących się w Polsce o lasy (por. [480+ leśnych inicjatyw obywatelskich](#)), ale ich podzbiór – 122 spory, których dokumentację (wraz ze szczegółową informacją przestrzenną) udało nam się zebrać w krótkim czasie.

<https://mapy.lasyobywatele.pl/lasy-sporne-2024.html>

LEŚNY PAS OCHRONNY GOP

**Stowarzyszenie na
rzecz ochrony Lasów i
Zwierząt DUCHY LASU**

dr JERZY PARUSEL

**Stowarzyszenie Zielone
Jaworzno**

**Stowarzyszenie Tak dla
Naszej przyszłości**

**Inicjatywa na Rzecz
Lasów Mikołowa**

**Stowarzyszenie PLUMA
VERDE**

**Stowarzyszenie
Atmosfera**

**Inicjatywa na Rzecz
Lasów Mysłowickich**

